

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Lingua Galega e Comunicación Oral	Código	613G02021	
Titulación	Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Vizcaíno Fernandez, Carlos Caetano	Correo electrónico	carlos.vizcaino@udc.es	
Profesorado	Vizcaíno Fernandez, Carlos Caetano	Correo electrónico	carlos.vizcaino@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo aplicado de aspectos gramaticais, especialmente fonéticos e pragmáticos, con incidencia na comunicación oral da lingua galega.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A4	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua galega.
A9	Elaborar textos orais e escritos de diferente tipo en lingua galega, española e inglesa.
A10	Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A21	Dominar a gramática da lingua galega.
A23	Coñecer a situación sociolingüística da lingua galega.
A25	Coñecer a variación lingüística da lingua galega.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B2	Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B4	Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias / Resultados do título
O alumnado deberá saber diferenciar, na teoría e na práctica oral, os fonemas vocálicos e consonánticos galegos, ben como as súas realizacións.	A4	B3	C1
	A15	B4	

O alumnado deberá demostrar coñecementos avanzados en prosodia e fonética sintáctica da lingua galega.	A4 A9 A15 A21	B3	
O alumnado deberá ser capaz de realizar enunciados orais espontáneos en lingua galega con calidade fonética e prosódica, ben como de locutar textos formais escritos.	A4 A9 A10 A15	B4	C3 C6
O alumnado deberá ser capaz de recoñecer variedades diafásicas orais da lingua galega e de transitar por elas na súa práctica oral.	A4 A15 A21	B3	C1
O alumnado deberá recoñecer o valor da diversidade oral da lingua galega e ser quen de superar na súa práctica oral os prexuízos relativos á fonética patrimonial e aos diferentes sotaques (incluído o dos neofalantes).	A23 A25	B8 B10	C4 C6
O alumnado deberá saber analizar a calidade fonética, prosódica e fonoestilística dun texto oral galego e presentar resultados por escrito de maneira organizada, sintética e dentro dos estándares da redacción académica.	A1 A2 A10 A15 A21	B1 B2 B6 B7	C1 C3

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Comunicación e lingua oral	1.1. Comunicación e linguaxe 1.2. Comunicación oral. Situación comunicativa, actos de fala e funcións lingüísticas 1.3. Lingua oral. Análise da comunicación oral espontánea e formal 1.4. Estratexias e xestión da comunicación oral
2. Fonética e Fonoloxía da lingua galega	2.1. Sons, fonemas e alófonos 2.2. Transcrición fonética, fonolóxica e do discurso oral 2.3. Sistema vocálico 2.4. Sistema consonántico 2.5. Rendibilidade expresiva: fonoestilística
3. Trazos prosódicos da lingua galega	3.1. A cadea falada: fonética sintáctica 3.2. A sílaba 3.3. Shandi e eufonía 3.4. O acento e a entoación 3.5. Dicción e locución
4. Modelos de declamación-recitación-oratoria para o galego	4.1. Prexuízos, diglosia e fórmulas recitativo-oratorias colonizadas 4.2. A definición dunha maneira galega de declamación: modelos activos na lusofonía e propostas desde a Galiza

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A4 A10 A25 B7 C6	16	0	16
Obradoiro	A1 A4 A15 A21 A23 B1 B3 B8 B10	26	36	62
Lecturas	A4 B1 B3 B6 B7 C6	0	19	19

Traballos tutelados	A2 A4 A9 A15 A21 A25 B1 B2 B3 B4 B6 C3 C4	2	34	36
Presentación oral	A4 A15 A21 B3 B4 B6 C1 C3 C6	6	10	16
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Presentación, desenvolvemento e análise de contidos teóricos e procedementais fundamentais para o alumnado atinxir as competencias e destrezas previstas na materia.
Obradoiro	Nestas sesións, o alumnado realizará actividades de diferente tipoloxía destinadas á consolidación dos contidos presentados nas sesións maxistras, ben como das destrezas e das estratexias relacionadas cos obxectivos e contidos da materia. Entre estas actividades contémpanse prácticas de prosodia, ortoepía, fonética sintáctica e rendibilidade expresiva, análise de textos orais de carácter dialectal, comentario fonético de textos de tipoloxía variada, prácticas de transcripción fonética e fonolóxica, resolución de problemas, discusións didrixidas e estudos de casos.
Lecturas	Cada estudante deberá facer ao longo do curso unha serie de lecturas obrigatorias que serán seleccionadas e, eventualmente, fornecidas polo profesor.
Traballos tutelados	Cada estudante deberá elaborar dous traballos prácticos relacionados coa oralidade, con que se pretende fomentar a aprendizaxe autónoma e o manexo de fones documentais de diverso tipo. O primeiro, escrito, consistirá na análise -transcripción fonética incluída- do modelo oral dun fragmento extraído dos medios de comunicación ou das redes sociais e a achega de melloras desa oralidade. O segundo, oral, consistirá na incorporación ao campus virtual dunha gravación en que a/o estudante declame un fragmento poético fuxindo dos modelos de dicción do verso español, segundo o traballado no obradoiro. Do primeiro traballo derivará unha presentación oral.
Presentación oral	Cada estudante realizará unha presentación oral presencial do primeiro dos traballos tutelados ao conxunto do grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Presentación oral	Ao lado do labor de titorización realizado no horario de atendimento marcado polo profesorado responsábel da materia, a atención personalizada estará dirixida especialmente para o apoio á realización dos "Traballos Tutelados". De maneira xeral, cada estudante asistirá polo menos a unha sesión de atendimento previa á exposición do traballo.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A1 A4 A15 A21 A23 B1 B3 B8 B10	A participación no 80% das prácticas do obradoiro (e o seu consecuente rexistro) será una condición indispensable para poder ser avaliado. O obradoiro será avaliado através do portafolio dixital até ao 40% da cualificación total posíbel.	40
Traballos tutelados	A2 A4 A9 A15 A21 A25 B1 B2 B3 B4 B6 C3 C4	Cada un dos dous traballos será avaliado até un 20% da cualificación final. Valorarase fundamentalmente a aprendizaxe autónoma e o grao de consecución das destrezas propias da materia.	40
Presentación oral	A4 A15 A21 B3 B4 B6 C1 C3 C6	Serán valorados a calidade fonética, os recursos e as estratexias expositivas empregadas, a coherencia e a cohesión do discurso, a clareza da exposición etc.	20

Observacións avaliación

Cuestións

xerais

Para superar a materia,

o alumnado deberá conseguir globalmente unha cualificación igual ou superior a 5 valores sobre 10.

Serán requisitos indispensábeis: (1) participar nun mínimo do 80% das prácticas do obradoiro e realizar os dous traballos tutelados; (2) obter unha cualificación mínima equivalente a 4 valores sobre 10 en cada un dos traballos tutelados.

A persoa que non realizar os dous traballos tutelados será considerada NON PRESENTADA, ben como quen non entregar ningunha das actividades contempladas na avaliación.

O alumnado terá de entregar

os traballos no prazo fixado e deberán seguir as pautas marcadas en cada caso,

polo que os traballos entregados fóra de prazo ou que non cumpran as pautas non

serán obxecto de avaliación. Así mesmo, todos os traballos deberán cumprir unhas

exixencias mínimas de corrección lingüística (ortografía, puntuación,

concordancia sintáctica, ausencia de reiteracións, precisión léxica, rexistro

formal etc.); no caso de deficiencias lingüístico-expresivas, estas poderán ser

penalizadas na cualificación, segundo o documento Exixencias mínimas de

corrección lingüística (aprobado pola Sección Departamental de

Galego-Portugués no día 06.07.2018 e pendurado en Moodle).

Matrícula parcial e dispensa académica

As persoas con matrícula a tempo parcial e/ou dispensa académica deberán porse en contacto co docente en horario de titorías ou a través do correo electrónico. Estas persoas acompañarán o curso a través das ferramentas de comunicación asíncrona determinadas polo docente nos prazos específicos que se establecerán a tal efecto, que o profesor comunicará ao alumnado atinxido ao inicio do curso e que estarán publicados no campus virtual. Aplicaranse os mesmos criterios de avaliación e as metodoloxías pasarán a ser asíncronas.

Segunda oportunidade e convocatoria adiantada

Na segunda oportunidade (xullo) e na convocatoria adiantada de decembro haberá que realizar os mesmos traballos e probas que na primeira e o alumnado será avaliado cos mesmos criterios e coas mesmas porcentaxes que na oportunidade anterior. Caso de non ter realizado durante o cuadrimestre algunha das actividades avaliábeis, abrirase un novo prazo para a súa presentación.

Antes da data oficial do exame teñen de ser entregados os "Traballos tutelados". No caso da "Presentación oral", marcarase un día para a súa realización.

As persoas que se matricularen na convocatoria adiantada de decembro deberán contactar co profesor antes de o mes de novembro concluír.

Honestidade académica

Salvagardando en todo o momento os dereitos de autoría e protexendo os datos dos mesmos, os traballos académicos presentados polo alumnado da materia poderán ser incorporados á base de datos dunha ferramenta de detección de plaxio ou de presentación do mesmo exercicio en varias materias. De se producir algunha destas circunstancias, o traballo ficará anulado e activaranse as medidas recollidas nas "Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario da UDC".

Apoio á diversidade

A materia poderá ser adaptada

ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á

diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada

coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar cos servizos dispoñíbeis na

UDC/no Centro nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre

académico (<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>); no

seu defecto, coa Titora ADI da Facultade de Filoloxía (no seguinte enderezo

electrónico: pat.filoloxia@udc.gal).

Fontes de información

Bibliografía básica

- Barroso, H. (1999). Forma e Substancia da Expressão em Língua Portuguesa. Coimbra. Almedina
- Biscainho-Fernandes, C-C (2021). Centro Dramático Galego: cando a arte de dicir o verso está colonizada. Nós Diario (23/07/2021)
- Catford, J. C. (1994). A Practical Introduction to Phonetics. Oxford. Clarendon
- Fernández Rei, F. (1991). Dialectoloxía da lingua galega. Vigo. Xerais
- Fernández Rei, Elisa & Regueira, Xosé Luís (eds.) (2008). Perspectivas sobre a oralidade. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega
- Ferreiro, M. (1999). Gramática histórica galega I. Fonética e Morfosintaxe. Santiago: Laiovento
- Fernández Rei, Elisa (2005). O estándar prosódico. en R. Álvarez / H. Monteagudo (eds.): Norma lingüística e variación. Santiago de Compostela: Consell
- Freixeiro Mato, X. R. (2006). Gramática da lingua galega I. Fonética e fonoloxía. Vigo. A Nosa Terra
- Freixeiro Mato, X. R. (2016). Tipos de marcadores discursivos no galego oral e escrito. Revista Galega de Filoloxía 17: 77-118
- Hernández Guerrero, José Antonio & García Tejera, María del Carmen (2004). El arte de hablar. Manuel de Retórica Práctica y de Oratoria Moderna. Barcelona: Ariel
- López Viñas, Xoán / Lourenço Mória, Cilha / Moreda Leirado, Marisa (2011). Gramática da lingua galega. Comunicación e expresión. A Coruña: Baía Edicións
- Martínez Celdrán, E. (2002). Introducción á fonética. O son na comunicación humana. Vigo: Galaxia
- Regueira Fernández, X. L. (coord.) (1999). Os sons da lingua. Vigo. Xerais
- Regueira Fernández, X. L. (2012). Oralidades: reflexións sobre a lingua falada no século XXI. A Coruña: Real Academia Galega
- Regueira Fernández, X. L. (2013). Estándar oral e modelos de lingua. A letra miúda 2 (http://coordinadoraendl.org/aletramiuda/index.php?art=art2_n2.html)
- Studer, Jürg (2000). Oratoria. El arte de hablar, disertar, convencer. Madrid: El Drac
- Regueira Fernández, X. L. (2019). Variación fonética, a lingua da esfera pública e estándar oral: entre a lingüística e a política. Revista Galega de Filoloxía 20: 119-147
- Torres Feijó, Elías (2019). Galego simbólico penhaguai. Portal Galega da Lingua

Bibliografía complementaria

- Álvarez Blanco, R. (1988). Consideracións sobre a metafonía nominal galega, en Homengem a Joseph Piel per ocasião do seu 85º aniversario. Tübingen. Instituto da Cultura e Língua Portuguesa e Consello da Cultura Galega
  - Bagno, M. (2001). A língua de Eulália. Novela sociolingüística. São Paulo. Contexto
  - Fernández Rei, F. / Hermida Gulías, C. (2004). A nosa fala. Bloques e áreas lingüísticas do galego. Santiago: Consello da Cultura Galega
  - Kerbrat-Orecchioni, C. (2006). Análise da conversação. Princípios e métodos. São Paulo: Parábola
  - Morales, C. J. (2001). Guía para hablar en público. Madrid: Alianza
  - Hernández Guerrero, José Antonio & García Tejera, María del Carmen (2004). El arte de hablar. Manuel de Retórica Práctica y de Oratoria Moderna. Barcelona: Ariel
  - Regueira Fernández, X. L. (1994). Modelos fonéticos e autenticidade lingüística. Cadernos de Lingua 10. 37-60
  - Regueira Fernández, X. L. (1999). Estándar oral e variación social da lingua galega, en Cincidos por unha arela común. Homenaxe a Xesús Alonso Montero. Santiago de Compostela. Universidade de Santiago de Compostela
  - Regueira Fernández, X. L. (2011). Dicionario de pronuncia da lingua galega. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega
  - Sánchez Rei, X. M. (ed.) (2014). Modelos de lingua e compromiso. A Coruña: Baía Edicións
  - Veiga Arias, A. (1976). Fonología gallega. Valencia. Bello
- Fornerase bibliografía específica por temas.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua Galega 1/613G02002

Lingua Galega 2/613G02014

Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías